

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

мр Александре Ерић Букарице

*Кодификација енглеско-српске и српско-енглеске терминологије из области
уговорног права Европске уније:
лексиколошки и лексикографски аспекти*

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ:		
1. Датум и орган који је именовано комисију 7 – 10. 5. 2021, Наставно-научно веће Филозофског факултета, одлуком бр. 03-6/28 од 10. 5. 2021.		
2. Састав комисије у складу са <i>Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду</i> :		
1. Др Милан Ајџановић	ванр. проф.	Српски језик и лингвистика; 29. 3. 2018.
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Филозофски факултет, Нови Сад		председник
установа у којој је запослен		функција у комисији
2. Др Татјана Глушац	ванр. проф.	Англистика; 30. 5. 2017.
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Факултет за правне и пословне студије 'Др Лазар Вркатић', Нови Сад		чланица
установа у којој је запослена		функција у комисији
3. Др Твртко Прћић	ред. проф.	Енглески језик и лингвистика; 30. 3. 2006.
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Филозофски факултет, Нови Сад		ментор / члан
установа у којој је запослен		функција у комисији
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТКИЊИ:		
1. Име, име једног родитеља, презиме: Александра (Милојко) Ерић Букарица		
2. Датум рођења, општина, држава: 25. 12. 1984, Винковци, СФРЈ		
3. Назив факултета, назив претходно завршеног нивоа студија и стечени стручни/академски назив: Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду, Енглески језик и књижевност, мастер академске студије, дипломирани филолог – англиста		
4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија 2010, Језик и књижевност – модул Језик		
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ: <i>Кодификација енглеско-српске и српско-енглеске терминологије из области уговорног права Европске уније: лексиколошки и лексикографски аспекти</i>		
IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ: Навести кратак садржај са назнаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикона и сл. Дисертација обухвата 241 обележену страну и организована је на следећи начин: Кључна документацијска информација; Key Words Documentation; Апстракт, Кључне речи; Abstract, Key Words; Типографске конвенције; Садржај; Предговор (стр. 1-2); 1. Уводна разматрања (3-14), с одељцима: 1.1. Предмет и циљеви истраживања, 1.2. Кратак преглед релевантне литературе, 1.3. Организација даљег излагања; 2. Правна терминологија: лексиколошки аспекти (15-154), с одељцима: 2.1. Појам и дефиниција терминологије, 2.2. Развој терминологије, 2.3. Терминологија и сродне дисциплине, 2.4. Појам и дефиниција термина, 2.5. Контрастивна анализа енглеских и српских правних термина, 2.6. Специфичности правног превођења; 3. Правна терминологија:		

лексикографски аспекти (155-213), с одељцима: 3.1. Типологија речника, 3.2. Основни лексикографски појмови, 3.3. Етапе лексикографског рада, 3.4. Термин као речничка одредница, 3.5. Значај дефиниције у речнику правних термина, 3.6. Опште одлике енглеско-српског и српско-енглеског речника правних термина из области уговорног права ЕУ, 3.7. Предлог структуре енглеско-српског речника правних термина из области уговорног права Европске уније, 3.8. Предлог структуре српско-енглеског речника правних термина из области уговорног права Европске уније; 4. Завршна разматрања (214-226), с одељцима: 4.1. Рекапитулација, 4.2. Перспективе; Литература (227-241), с 277 нумерисаних библиографских јединица.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Тема ове дисертације је теорија, методологија и пракса обраде правних термина – специфично, из области уговорног права Европске уније – у енглеском и српском језику, те енглеско-српски контрастивно, што је сврстава у поља контрастивне лексикологије и двојезичне лексикографије, с једне стране, и контрастивне терминологије и двојезичне терминологије, с друге. У првом поглављу, *Уводна разматрања*, ауторка дефинише предмет истраживања, који чини формална, садржинска и контрастивна анализа одабраног скупа правних термина, као и њихова енглеско-српска и српско-енглеска стандардизација и лексикографска кодификација (стр. 3), да би затим поставила и циљеве свог истраживања: (1) спровођење формалне и садржинске анализе термилошких јединица из области уговорног права Европске уније на енглеском језику, (2) сагледавање преводивости и превођења на српски језик наведених енглеских термилошких јединица, (3) утврђивање српских кореспондената и еквивалената за наведене енглеске термилошке јединице, и (4) развијање и конкретно примењивање модела савременог енглеско-српског и српско-енглеског специјализованог речника термина из области уговорног права Европске уније (стр. 4). Следи краћи преглед релевантне литературе, у којем су побројани и приказани најзначајнији домаћи и инострани наслови из лексикологије, терминологије, лексикографије и терминологије, на којима је ауторка градила и изградила свој приступ у овом истраживању. Поглавље се завршава најавом организације даљег излагања.

Друго, централно и најобимније, поглавље, *Правна терминологија: лексиколошки аспекти*, доноси општа и посебна теоријско-методолошка разматрања која чине темељ овог истраживања. Почиње се одређењем у различитим теоријским и методолошким приступима, развојем и контекстуализацијом појма 'терминологија' и њеног односа према сродним дисциплинама лексикологије, превођења и лексикографије, као и појма 'термин' и његовог односа према општим лексемама. Наставља се контрастивном анализом енглеских и српских правних термина, која се састоји од следећих целина: (1) структура и састав корпуса прикупљеног за ово истраживање, који чини 430 енглеских и 385 српских термина одабраних из текстова релевантних закона и уџбеника, као и правних речника и лексикона, термилошких база и остале стручне литературе, (2) методологија истраживања, које је засновано на принципима контрастивне корпусне термилошке анализе, и приказивања добијених резултата, које је засновано на принципима двојезичне лексикографије и терминологије, (3) контрастивна морфосинтактичка анализа посматраних енглеских и српских правних термина у форми лексичких јединица, различите морфолошке структуре, у класама именица (нпр. *offer*) и глагола (*breach*), те у форми фразних јединица, у класама безглаголских фразних лексема (*fraudulent misrepresentation*) и глаголских фразних лексема (*discharge a debtor*), и (4) контрастивна семантичко-прагматичка анализа енглеских и српских правних термина кроз призму теорије означавања, с освртом на хомонимију и полисемију термина, и смисаоне односе синонимије, антонимије и хипонимије који се успостављају међу њима. Поглавље се завршава описом специфичности правног превођења, с приказом (1) врста правних текстова, (2) карактеристика правног регистра у енглеском и српском језику, и упоредо енглеско-српски, (3) теорија, стратегија и поступак превођења, и (4) превођења термина с енглеског језика у правним актима Европске уније, с обзиром на захтеве за постизање ваљаног превода термина, термилошке базе, контрастивну термилошку анализу и функционалну еквиваленцију термина. Цео текст у овом, лексиколошки и термилошки оријентисаном, поглављу написан је на начин који јасно сведочи о томе да је ауторка савладала обимну литературу, критички сагледала у њој размотрене појмове, појаве и термине, и из свега извела своје интерпретације, које је у неким аспектима обогатила сопственим креативним промишљањима прилагођеним конкретној теми истраживања.

Овове комплементарно, лексикографски и термилографски оријентисано треће поглавље посвећено је речничкој обради посматраних термина. Почиње се општим лексикографским појмовима и терминима, који обухватају расправе о следећем: (1) типологија речника, (2) основни лексикографски појмови, (3) етапе лексикографског рада, (4) термин као речничка, тј. лексикографска и термилографска, одредница, и (5) значај дефиниције у речнику правних термина. Наставља се прегледом општих одлика будућег енглеско-српског и српско-енглеског речника правних термина из области

уговорног права ЕУ, с тежиштем стављеним на (1) његову примарну циљну групу, (2) његову типолошку идентификацију, (3) његову макроструктуру, (4) његову микроструктуру, и (5) његову медиоструктуру. Поглавље се завршава двама оригиналним предлозима: у једном се представља макро-, микро- и медиоструктура будућег енглеско-српског речника термина из области уговорног права Европске уније, с укупно 430 енглеских термина за које ће се давати правописни облици, унакрсна упућивања на смисаоно сродне јединице, дефиниције на српском, преводни еквиваленти, примери и колокације, уз илустрацију на узорку одредница на слово Д (од *damage* до *duty*); у другом предлогу представља се макро-, микро- и медиоструктура будућег српско-енглеског речника термина из области уговорног права Европске уније, с укупно 385 српских термина за које ће се давати правописни облици, унакрсна упућивања на смисаоно сродне јединице, дефиниције на енглеском, преводни еквиваленти, примери и колокације, уз илустрацију на узорку одредница такође на слово Д (од *давалац* до *двострани уговор*). Текст овог поглавља, поред ваљане расправе критички сагледаних општих и посебних аспеката израде терминолошког речника, садржи и детаљан нацрт речника и његову конкретну реализацију – овај нацрт представља најкрупнији научни допринос ове дисертације, јер су у њему на најбољи и најочигледнији начин сажета сва теоријска, методолошка и практична знања којима је ауторка одлично овладавала, убедљиво их приказала током свог излагања и још убедљивије и ефектније применила у лексикографско-терминографском делу.

Последње, четврто, поглавље, *Завршна разматрања*, доноси обиман и исцрпан преглед закључака целокупног истраживања и његових најважнијих резултата, те указује на перспективе даљих бављења овом тематиком, од којих несумњиво на првом месту треба истаћи састављање и објављивање штампаног и онлајн енглеско-српског и српско-енглеског речника термина из области уговорног права Европске уније, а касније, наравно, и из осталих области, а још касније и тимски изведеног свеобухватног двојезичног енглеско-српског и српско-енглеског речника правних термина уопште.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ:

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у складу са *Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду* који је повезан са садржајем докторске дисертације. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду уредника часописа о томе.

Радови у научним часописима и зборницима радова:

- (1) Ерић, А. (2009). „Лексичка двосмисленост као извор хумора у насловима британских новина”. У: Б. Мишић Илић и В. Лопичић (ур.). *Језик, књижевност, идентитет. Језичка истраживања. Зборник радова*. Филозофски факултет, Ниш: 199-210. [М 14 = 4]
- (2) Ерић Букарица, А. (2010). „Употреба енглеских речи у туристичким брошурама на српском језику”. У: Ђ. Ђурић (ур.). *Друштвени изазови европских интеграција. Србија и упоредна искуства (психологија, филологија, безбедност)*. 2. Зборник радова са међународног научног скупа. Факултет за правне и пословне студије, Нови Сад: 209-217. [М 33 = 1]
- (3) Ерић Букарица, А. (2013). „Појмовне метафоре у Повељи Уједињених нација: упоредна анализа енглеског и српског текста”. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* 56/2: 169-184. Доступно и на: http://www.maticasrpska.org.rs/stariSajt/casopisi/Zbornik%20LVI_2%20kraj.pdf. [М 24 = 4]
- (4) Ерић Букарица, А. (2018). „Пасивне конструкције у правним текстовима на енглеском и њихови преводни еквиваленти у српском језику”. *Прилози проучавању језика* 49: 153-170. Доступно и на: <http://ppj.ff.uns.ac.rs/index.php/ppj/article/view/2192/2213>. [М 52 = 1,5]
- (5) Ерић Букарица, А. (2019). “The use of modal verbs in English legal texts and their Serbian equivalents”. *Зборник за језике и књижевности Филозофског факултета у Новом Саду* 9: 73-96. Доступно и на: <http://zjik.ff.uns.ac.rs/index.php/zjik/article/view/2218/2234>. [М 52 = 1,5]

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА:

- (1) Ваљано сагледани и представљени савремени теоријски, методолошки и практични аспекти дефинисања, изучавања и обрађивања термина, терминологије и терминографије, с нагласком на правној терминологији у енглеском и српском језику, те енглеско-српски и српско-енглески контрастивно.
- (2) Ваљано сагледани и представљени формални аспекти енглеске и српске правне терминологије, који укључују контрастивну морфосинтактичку анализу лексичких јединица у категоријама именица и глагола, и фразних јединица у категоријама безглаголских и глаголских фразних лексема.
- (3) Ваљано сагледани и представљени садржински аспекти енглеске и српске правне терминологије, који укључују контрастивну семантичко-прагматичку анализу значења термина и смисаоних односа синонимије, антонимије и хипонимије успостављених међу њима.
- (4) Ваљано сагледани и представљени преводни аспекти енглеске и српске правне терминологије, који укључују осврт, прво, на врсте правних текстова; друго, на карактеристике правног регистра у енглеском и српском језику, и контрастивно; треће, на теорије, стратегије и поступке превођења; и четврто, на превођење термина с енглеског језика на српски и са српског језика на енглески у правним актима Европске уније, с нагласком на захтевима ваљаног терминолошког превођења, на контрастивној терминолошкој анализи и на постизању функционалне еквиваленције.
- (5) Ваљано осмишљен, образложен, приказан и илустрован иновативан предлог за стандардизацију енглеско-српске и српско-енглеске терминологије из области уговорног права Европске уније.
- (6) Ваљано осмишљен, образложен, приказан и илустрован иновативан предлог будућег савременог енглеско-српског и српско-енглеског речника термина из области уговорног права Европске уније, који укључује општи преглед, прво, главних лексикографских и терминографских појмова и термина; друго, главних етапа лексикографског процеса; и треће, главних одлика будућег речника, а затим опис макро-, микро- и медиоструктуре тог речника, како из енглеско-српског тако и из српско-енглеског смера, уз конкретан увид у реализацију новопредложеног модела пружен кроз пуну лексикографску и терминографску обраду енглеских и српских одредница на слово Д.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА:

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Из целокупног излагања може се закључити да је кандидаткиња у целости овладала веома обимном литературом, коју је детаљно приказала, критички сагледала и промислила, а у појединим важним аспектима и допунила сопственим теоријско-методолошким и практичним иновацијама, заснованим на систематској критичкој анализи досадашње лексиколошке и лексикографске обраде енглеско-српске и српско-енглеске правне терминологије. Представљени резултати истраживања, као уосталом и читав текст, брижљиво су написани, добрим, јасним и убедљивим стилем, и отиснути ефектним компјутерским слогом у боји, те допуњени неколиким корисним дијаграмима и табелама, што умногоме доприноси лакшем и потпунијем праћењу ауторкиних објашњења и тумачења.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме?

Дисертација је написана у складу с образложењем наведеним у пријави теме.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе?

Дисертација садржи све битне елементе.

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци?

Ова дисертација представља оригиналан допринос науци о језику по следећим својим својствима:

- (1) кратак, сажет, али садржајан, приказ на српском језику досадашњих теоријских приступа у иностраној и домаћој литератури дефиницији, класификацији и речничкој обради терминологије и термина – уопште и у правном регистру посебно;

- (2) оригинална и вишеслојна контрастивна анализа корпуса енглеских и српских правних термина на формалном плану, која обухвата лексичке јединице и фразне јединице;
- (3) оригинална и вишеслојна контрастивна анализа корпуса енглеских и српских правних термина на садржинском плану, која обухвата њихова значења и њихове смисаоне међуодносе;
- (4) оригинална и вишеслојна анализа специфичности превођења правних термина с енглеског језика на српски и са српског језика на енглески, на корпусу термина из области уговорног права Европске уније;
- (5) оригинална и вишеслојна анализа досадашње, и предлог за побољшање будуће, лексикографске обраде термина у једнојезичним и двојезичним специјализованим речницима;
- (6) оригиналан, ваљано утемељен, прегледно представљен и ефектно илустрован предлог макро-, микро- и медиоструктуре будућег енглеско-српског и српско-енглеског речника термина из области уговорног права Европске уније.

Резултати ове дисертације применљиви су најмање у следећим областима:

- (1) у општим и посебним теоријским и практичним контактано-контрастивним енглеско-српским и српско-енглеским лексичким истраживањима;
- (2) у општим и посебним теоријским и практичним истраживањима у областима једнојезичне и двојезичне терминологије и терминографије;
- (3) у општим и посебним теоријским и практичним лексикографским и терминографским истраживањима у циљу састављања модернијих, сврсисходнијих и употребљивијих двојезичних терминолошких речника;
- (4) у општим и посебним теоријским и практичним методолошким истраживањима у циљу састављања модернијих, сврсисходнијих и употребљивијих уџбеника енглеског као језика струке у контакту и контрасту према српском;
- (5) у теорији и пракси наставе енглеског као језика струке у контакту и контрасту према српском, посебно на универзитетском нивоу.

4. Који су недостаци дисертације и какав је њихов утицај на резултат истраживања?
У овој дисертацији нису уочени недостаци.

X ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:

- а) да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана;
- б) да се докторска дисертација врати кандидату на дораду (да се допуни односно измени);
- в) да се докторска дисертација одбије.

На основу укупне оцене ове дисертације, Комисија, у најбољем уверењу, предлаже Наставно-научном већу Филозофског факултета да препоручи Сенату Универзитета у Новом Саду да рад *Кодификација енглеско-српске и српско-енглеске терминологије из области уговорног права Европске уније: лексиколошки и лексикографски аспекти* (урађен под руководством трећег члана ове комисије) прихвати као докторску дисертацију, а кандидаткињи мср Александри Ерић Букарици одобри усмену одбрану пред истом комисијом.

У Новом Саду, 17. 5. 2021.

Чланови комисије:

1. _____
Проф. др Милан Ајџановић,
председник
2. _____
Проф. др Татјана Глушац
3. _____
Проф. др Твртко Прћић

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај и да исти потпише.